

Sopimus rakentamiseen liittyvistä toimenpiteistä valtatie 12 parantamiseksi rakentamalla Rantaväylän tunneli, Paasikiventien joukkoliikennekaistat sekä Santalahden ja Naistenlahden eritasoliittymät, Tampere

Sopijapuolet

Tiehallinto, Hämeen tiepiiri
PL 376
33101 TAMPERE

ja

Tampereen kaupunki
PL 487
33101 Tampere

1 Sopimuksen tarkoitus

Tämä sopimus käsittää valtatie 12 Rantaväylän tunnelin toteuttamisen eritasoliittymineen ja joukkoliikennekaistoineen siinä laajuudessa kuin se jäljempänä kohdassa 2 on esitetty.

Tällä sopimuksella osapuolet sopivat seuraavista asioista:

	sivu
1 Sopimuksen tarkoitus.....	1
2 Sopimuksen sisältämän hankkeen laajuus.....	2
3 Toteutus.....	2
4 Toteutuskustannusten rahoittaminen.....	3
5 Tunnelin hoito- ja ylläpitokustannukset.....	5
6 Tieosan edelleen luovutus valtiolle.....	6
7 Omistus- ja hoitovastuu.....	6
8 Hallinnollinen muutos.....	6
9 Sopimus hankkeen rakentamisesta ja teknisistä ratkaisuista.....	6
10 Sopimuksen allekirjoittaminen ja voimaantulo.....	7
11 Sopimuskappaleet.....	7

Tilajana hankkeessa toimii Tampereen kaupunki, sille tulevien katujen ja valtiolle tulevan tunnelin osalta. Toteutettavat hankkeet tulevat Tampereen kaupungin omistukseen, minkä jälkeen kaupunki myy ja luovuttaa valtiolle tulevan tieosan Tiehallinnolle. Tiehallinto vastaa hankkeen rakennuttamisesta: projektinhallinnasta, urakan valmistelusta ja valvonnasta.

Siten kuin tässä sopimuksessa myöhemmin sovitaan, Tampereen kaupunki valtuuttaa Tiehallinnon solmimaan sopimuksia niin, että hankkeesta aiheutuvat toteutuskustannukset maksaa toteutusvaiheessa Tampereen kaupunki.

Tampereen kaupunki myy ja luovuttaa hankkeeseen kuuluvat maantiet toteutusvaiheen valmistuttua Tiehallinnolle, joka maksaa oman osuutensa hankkeesta aiheutuneista kustannuksista korottomana takaisin kaupungille kun hanke on valmistunut ja luovutettu Tiehallinnolle.

Ennen töiden aloittamista laaditaan erillinen sopimus kohdassa 9 mainituista hankkeen rakentamisesta ja teknisistä ratkaisuksista, jossa määritellään tarkemmin hankkeen toteuttamiseen liittyvät vastuut sekä hankkeen yksityiskohtaisemmat ratkaisut.

2 Sopimuksen sisältämän hankkeen laajuus

Hankkeen laajuus on seuraavien asiakirjojen mukainen:

1. Valtatien 12 parantaminen rakentamalla Rantaväylän tunneli sekä Santalahden ja Naistenlahden eritasoliittymät, Tampere. Laaditun tiesuunnitelman mukaisesti.
2. Valtatien 12 parantamien rakentamalla joukkoliikennekaistat välillä Sepänkatu - Lielähti. Tiesuunnitelma valmistuu vuonna 2009.
3. Hyväksytyt katusuunnitelmat siinä laajuudessa kuin ne on esitetty kohdassa 1 ja 2 nimetyissä tiesuunnitelmissa.
4. Tiesuunnitelman toteuttamisen edellyttämät muut rakenteet ja toimenpiteet, esimerkiksi kevyen liikenteen väylät ja esitettävät melusteet.

3 Toteutus

Hankkeen pääasialliset rakennustyöt toteutetaan yhtenä urakkana, joka sisältää kohdassa 2 nimettyjen suunnitelmien toimenpiteet. Hankkeen päävastuullisena toimijana on Tampereen kaupunki, jonka omistukseen hankkeen väylät rakentamisvaiheessa tulevat. Hankkeen projektinhallinnasta, urakan valmistelusta ja valvonnasta vastaa Tiehallinto Tampereen kaupungin valtuuttamana. Valmiin urakan ottaa urakoitsijalta vastaan kaupunki.

Hankkeen rahoittamisesta tarvitaan Tampereen kaupungin valtuuston päätös sekä eduskunnan päätös. Mikäli hankkeen kustannukset hankkeen kilpailuttamisen myötä tai jo tätä ennen uusien kustannusarvioiden perusteella osoittautuvat merkittävästi suuremmiksi mitä tässä sopimuksessa on arvioitu, niin Tampereen kaupunki ja Tiehallinto neuvottelevat mahdollisista vaikutuksista tähän sopimukseen. Molemmilla osapuolilla on oikeus purkaa ennen hankintapäätöksen tekoa tämä sopimus, jos kustannukset ovat merkittävästi nousseet.

Tähän sopimukseen perustuen Tiehallinto Tampereen kaupungin valtuuttamana hoitaa hankkeen kilpailuttamisen ja myös allekirjoittaa kaikki tähän hankkeeseen sisältyvät sopimukset. Tiehallinnolla on oikeus valtuutettuna tehdä hankkeen toteutukseen kohdistuvia hankkeen kannalta tarpeellisia sellaisia sitoumuksia, joita ei ole tässä sopimuksessa erikseen mainittu.

Hankkeen kilpailutus ja käynnistäminen ajoittuvat vuosiin 2010-2011. Urakan arvioidaan valmistuvan vuonna 2015, mikäli hankkeen ratkaisuun liittyvät mahdolliset valitukset tai muut vastaavat seikat eivät viivästytä urakan aloittamista ja valmistumista.

Mikäli hankkeen aloittaminen tai toteuttaminen viivästyy edellä esitetystä aikataulusta, osapuolet neuvottelevat tapauskohtaisesti mahdollisen viivästyksen vaikutuksista tähän sopimukseen.

Hankkeen toteutukseen varataan Tiehallinnolta projektipäällikkö, jonka lisäksi hankkeen toteutukseen osallistuu Tiehallinnosta teknisiä ja hallinnollisia asiantuntijoita. Tampereen kaupungin asiantuntijoita osallistuu vastaavasti hankkeen toteutuksen ohjaukseen tarvittavilta osin.

Hankkeen toteuttamista ohjaa projektiryhmä, jossa sekä Tiehallinto että Tampereen kaupunki ovat edustettuina. Projektiryhmän puheenjohtajana toimii Tiehallinnon projektipäällikkö.

4 Toteutuskustannusten rahoittaminen

Hankkeen toteutuskustannukset on arvioitu noin 140 miljoonaksi euroksi ilman arvonlisäveroa MAKU (2000=100) kokonaisindeksin pisteluvulla 150. Valtion osuus tunnelin arvonlisäverottomista rakennuskustannuksista on 33 % ja Tampereen kaupungin 67 %. Liikennepoliittisessa selonteossa tunnelin kustannuksista on valtion osuudeksi ilmoitettu 45 milj. euroa.

Valtion osuus on 33 % rakennuskustannuksista. Tämä jakoperuste on voimassa myös silloin, jos hankkeen kustannusarvioon tulee muutoksia.

Mikäli suurilla kaupunkiseuduilla otetaan myöhemmin käyttöön tienkäytömaksujärjestelmä, niin tienkäyttäjiltä perittävät tulot jaetaan sopijaosapuolten kesken sen hetkisten yleisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti.

Sisä-Suomen yritysvertoimistolta on saatu 1.10.2008 ohjaus, jonka mukaan Tampereen kaupungilla on oikeus saada urakkasopimuksen maksueroon sisältyvät arvonlisäverot palautuksena takaisin siltä 67 % osuudelta, jonka kaupunki on sitoutunut rahoittamaan. Edelleen ohjauksen mukaan kaupunki saa vähentää arvonlisäverot siltä osin kuin ne kohdistuvat siihen 33 % osuuteen, jonka kaupunki veloittaa Tiehallinnolta. Näin ollen Tampereen hankkeessa maksamasta arvonlisäverosta ei muodostu Tampereen kaupungille pysyvää kustannusta. Annettu ohjaus perustuu antohetkellä voimassa olevaan arvonlisäverolainsäädäntöön. Nyt annettu ohjaus ei sido, jos lainsäädännössä tapahtuu muutoksia.

Ennakoidut vuosikustannukset

Hankkeen toteuttaminen ajoittuu vuosille 2011-2015. Hankkeen jatkosuunnittelun käynnistämiseen varaudutaan vuonna 2010. Hankkeen vuosikohtaisten toteuttamiskustannusten on arvioitu MAKU:n (2000=100) kokonaisindeksin pisteluvulla 150 olevan taulukon 2 mukaiset.

Taulukko 2. Arvio hankkeen vuosikustannuksista.

Vuosi	Kustannukset (milj.euroa)	alv 22 % (milj.euroa)	Yht.sis.alv 22 % (milj. euroa)
2010	2	0,44	2,44
2011	20	4,4	24,4
2012	38	8,36	46,36
2013	35	7,7	42,7
2014	35	7,7	42,7
2015	10	2,2	12,2
Yhteensä	140	30,8	170,8

Vuosittaiset toteutuskustannukset tarkentuvat myöhemmin.

Toteutuskustannukset sisältävät myös välttämättömät lisä- ja muutostöistä johtuvat kustannukset sopimusvaltuuden puitteissa, mutta jos menokehysten ennakoidaan ylittyvän, Tiehallinto ja Tampereen kaupunki neuvottelevat erikseen mahdollisen ylityksen vaikutuksista tähän sopimukseen.

Rakentamisaikaiset kustannukset

Toteutuskustannukset arvonlisäveroineen maksaa Tampereen kaupunki. Valtio maksaa kaupungille hankkeen valmistuttua kaupungin valtiolle myymän tien kauppahintana. Tiehallinto ei maksa korkoa Tampereen kaupungin rahoittamalle maksuosuudelle.

Toteutuskustannusten syntyminen

Kaikkien hankkeen jaettavaksi tulevien kustannusten tulee syntyä Tiehallinnon allekirjoittamien sopimusten tai tilausten taikka Tiehallinnon muulla perusteella hyväksymien maksujen perusteella. Jaettaviin kustannuksiin sisällytetään kohdassa 2 mainittujen suunnitelmien ja urakka-asiakirjojen mukaiset toimenpiteet ja muut hankkeen toteuttamiseksi tarvittavat erillisten sopimusten mukaiset toimenpiteet. Näihin sisältyvät:

- teiden, katujen ja niihin liittyvien rakenteiden rakentaminen ja suunnittelu
- Tampereen kaupungin omistamien johtojen ja laitteiden siirtojen tai korvaavien yhteyksien rakentamisen kustannukset
- ulkopuolisten toimijoiden johtosiirtokustannukset sikäli kun ne tien- ja kadunpitäjälle kuuluvat

- tarjoajille maksettavat tarjouspalkkiot
- hankealueen pilaantuneiden maiden puhdistus
- mahdolliset vahingonkorvaukset, muut velvoitteet ja oikeudenkäyntikulut
- selvitys-, tutkimus-, tiedotus-, rakennuttamis- ja projektinhallintakustannukset muun kuin Tiehallinnon tai Tampereen kaupungin virkistyön osalta
- muut suoraan hankkeen toteuttamisesta johtuvat kustannukset.

Lisä- ja muutostyöt käsitellään ja niiden toteuttamisesta sovitaan urakan työmaakokouksissa, ja niiden kustannukset jaetaan kustannusjaon mukaisesti. Lisä- ja muutostöistä tehdään erilliset lisätilaukset.

Mahdollisesti hankkeelle tulevat hyvytykset jaetaan kustannusjaon mukaisesti.

Hankkeen kustannusvalvonta kokonaisuudessaan kuuluu Tiehallinnolle.

5 Tunnelin hoito- ja ylläpitokustannukset

Maantiesuoksilla hoidosta ja ylläpidosta vastaa Tiehallinto ja katusuoksilla Tampereen kaupunki. Tie- ja katusuunnitelmissa määritellään väylien hallinnolliset rajat. Tunnelin ja siihen sisältyvien teknisten järjestelmien osalta on sovittu Tiehallinnon ja Tampereen kaupungin osalta seuraavista hoidon ja ylläpidon kustannusten periaatteista taulukon 3 mukaisesti.

Taulukko 3. Hoidon ja ylläpidon kustannusten jako

	Tiehallinto (%)	Tampereen kaupunki (%)
Tierakenteiden uusiminen (päällystäminen ja ajorata-merkinnät)	100	0
Tunnelin hoito (harjaus + pesu)	100	0
Liikenteen hallinta: hoito ja ylläpito ja käyttö (muuttuvat opasteet + Liikennekeskus)	33	67
LVIS-järjestelmän hoito	100	0
LVIS-järjestelmän ylläpito	33	67
Energia	100	0
Tunnelin pintarakenteiden uusiminen	33	67
Muut varusteet (kaiteet, liikennemerkkit)	100	0

6 Tieosan edelleen luovutus valtiolle

Tampereen kaupunki myy ja luovuttaa hankkeen valmistuttua valtiolle tulevan tieosan Tiehallinnolle. Tampereen kaupunki veloittaa Tiehallinnolta tien hintana summan, jonka kaupunki on toteutusvaiheen aikana maksanut ja joka vastaa edellä tässä sopimuksessa ilmenevien perusteiden mukaisesti määräytyvää valtion kustannusosuutta arvonlisäveroineen.

Kauppahinnan maksukelpoisuuden ehtona on, että maksuhetkellä hanke on otettu liikenteen käyttöön sekä vastaanotettu.

7 Omistus- ja hoitovastuu

Maantiet siirtyvät valtion omistukseen ja hoidettaviksi siten kuin tiehankkeen tiesuunnitelman hyväksymispäätöksessä on esitetty. Vastaavasti kadut jäävät Tampereen kaupungin hoidettaviksi siten kuin tiehankkeen tiesuunnitelman hyväksymispäätöksessä on esitetty.

Väylien ja rakenteiden takuuajaisista ja sen jälkeisistä kustannuksista vastaa maanteillä valtio ja omistamallaan kaduilla Tampereen kaupunki, sikäli kun takuuajaiset kustannukset eivät kuulu urakoitsijan takuun piiriin. Hankkeen loppuun saattamiseksi tarvittavista muista toimituksista vastaavat Tiehallinto ja Tampereen kaupunki yhdessä tämän sopimuksen maksuosuuksien ja periaatteiden mukaisesti.

8 Hallinnollinen muutos

Tiesuunnitelmassa esitetään nykyisten ja uusien väylien hallinnolliset muutokset. Kaupungin keskustaan johtavat väylät lakkaavat maanteinä siitä päivästä lukien, kun tunneli luovutetaan (Tiehallinnon päätöksellä) yleisen liikenteen käyttöön. Keskustan ohittava tunneli eritasoliittymineen ja ramppeineen tulee Tiehallinnon omistukseen.

Hankkeessa rakennettavat kadut jäävät valmistuessaan Tampereen kaupungille, eikä Tiehallinnolle jää minkäänlaista vastuuta niiden hallinnoinnista ja kunnossapidosta.

9 Sopimus hankkeen rakentamisesta ja teknisistä ratkaisuksista

Ennen hankkeen urakkakilpailutusta laaditaan erillinen sopimus Tampereen kaupungin ja Tiehallinnon välillä hankkeen rakentamisesta. Rakentamissopimuksessa sovitaan tarkemmin hankkeen läpiviemiseen liittyvistä yksityiskohdista, joita ovat mm:

- vuosikustannusten tarkentaminen
- rakennusajan takuuajaka
- hankkeen laskujen maksumekanismi
- urakanaikainen kunnossapito

10 Sopimuksen allekirjoittaminen ja voimaantulo

Tämä sopimus sitoo molempia osapuolia sen jälkeen kun Tampereen kaupunginvaltuusto on sen lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt.

11 Sopimuskappaleet

Tätä sopimusta on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Tampereella _____ päivänä joulukuuta 2008

Tiehallinto, Hämeen tiepiiri

_____
Jukka Hirvelä
Pääjohtaja

_____
Mauri Pukkila
Tiejohtaja

Tampereen kaupunki

_____
Timo P. Nieminen
Pormestari

_____
Esa Kotilahti
Johtaja